

Duvnäs skola
Saltängens skola
Nacka kommun

Anniqa Löfberg, Värmdö kommun
Inger Prskalo, Upplands Väsby kommun
Heléne Wähleman, Salems kommun
Vecka 11-12 år 2010

Innehållsförteckning

VÅGA VISA	3
FAKTA OM ENHETEN	4
<i>Typ av skola.....</i>	<i>4</i>
<i>Ledning.....</i>	<i>4</i>
<i>Organisation.....</i>	<i>5</i>
OBSERVATIONENS METOD	5
DELENHET 1: DUVNÄS SKOLA.....	6
MÅLOMRÅDEN	6
<i>Normer och värden.....</i>	<i>6</i>
<i>Utveckling och lärande/kunskaper .....</i>	<i>8</i>
<i>Ansvar och inflytande .....</i>	<i>15</i>
<i>Bedömning och betyg .....</i>	<i>16</i>
<i>Styrning och ledning.....</i>	<i>18</i>
JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION	22
STARKA SIDOR	22
FÖRBÄTTRINGSOMRÅDEN	22
SAMMANFATTANDE SLUTSATS OM ENHETEN.....	23
DELENHET 2: SALTÄNGENS SKOLA	24
MÅLOMRÅDEN	24
<i>Normer och värden.....</i>	<i>24</i>
<i>Utveckling och lärande/kunskaper .....</i>	<i>26</i>
<i>Ansvar och inflytande .....</i>	<i>30</i>
<i>Bedömning och betyg .....</i>	<i>31</i>
<i>Styrning och ledning.....</i>	<i>33</i>
JÄMFÖRELSE MED TIDIGARE OBSERVATION	35
STARKA SIDOR	36
FÖRBÄTTRINGSOMRÅDEN	36
SAMMANFATTANDE SLUTSATS OM ENHETEN	36
HELA ENHETEN.....	37
SAMMANFATTANDE SLUTSATS OM ENHETEN SOM HELHET	37
REFERENSER.....	38

VÅGA VISA

VÅGA VISA är ett samarbete om utvärdering inom utbildningsområdet mellan Danderyd, Ekerö, Nacka, Salem, Sollentuna, Tyresö, Upplands Väsby och Värmdö kommuner. VÅGA VISA innehåller fyra delområden:

- observationer
- självvärderingar
- kundundersökningar
- tester och prov

VÅGA VISA ska:

- ske utifrån ett medborgarperspektiv stimulera till erfarenhetsutbyte och ökat lärande
- ge kommuner och skolor underlag till förbättring och utveckling
- ge underlag för analyser och jämförelser mellan kommuner och skolor
- utgöra en viktig del av kvalitetsuppföljningen
- bidra till ökad måluppfyllelse.

Metoden

Observationer genomförs av skolledare och pedagoger. Observatörerna bildar lag som besöker en skola i en annan kommun under en period, ofta en vecka. Observatörerna skaffar sig en så heltäckande bild som möjligt av skolan och dess verksamhet genom verksamhets- eller lektionsbesök samt intervjuer med barn, elever, personal och skolledning. I observationsarbetet ingår också att ta del av skolans pedagogiska dokumentation.

En metodbok styr och stödjer observatörerna i deras arbete*. Metodboken är gemensam för alla verksamheter från förskola till vuxenutbildning. Observationen redovisas i en rapport som skrivs enligt en särskild mall.

Målområden

Observatörerna beskriver och bedömer verksamheten på fem områden som följer läroplanernas målområden:

- Normer och värden.
- Utveckling och lärande/kunskaper.
- Ansvar och inflytande för barn/elever/studerande.
- Bedömning och betyg (gäller inte förskola).
- Styrning och ledning.

* Metodbok och ytterligare information finns på www.nacka.se/vagavisa

Fakta om enheten

Typ av skola

Duvnäs skola ligger i ett område med stora villor i Saltsjö-Duvnäs. Eleverna har huvudsakligen svenska som modersmål. Skolan byggdes 1952 och ser i stort sett ut likadan idag som när den byggdes. Skolan har 180 elever i årskurserna F-6. Årskurserna F-3 består av fyra Montessoriklasser sedan finns fem klasser i årskurserna 3-6. På skolan finns också ett fritidshem och en fritidsklubb.

Till Duvnäs skola hör även annexet Lagår'n som är belägen ca en kilometer från huvudskolan i en gammal byggnad, som en gång i tiden har varit ladugård. Denna skola har 83 elever i årskurserna F-2. Eleverna äter lunch antingen på Saltängens eller på Duvnäs skola och har en del av sin undervisning i Duvnäs skolas lokaler.

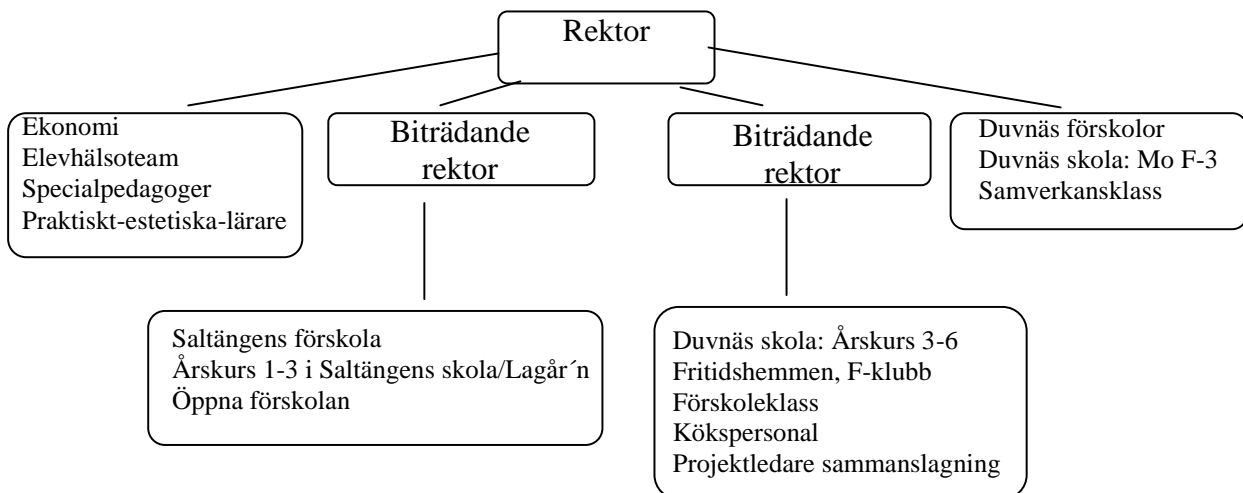
Saltängens skola ligger ca 1,5 km från Duvnäs skola nära Skurusundet. Intill skolan finns ett antal hyreshus men närområdet består till största delen av ett villaområde. Skolan byggdes 1969. Skolan har 137 elever i årskurserna F-3 och 5-6. År 4 finns på Duvnäs skola. På skolan finns även ett fritidshem.

Alla lärare i år 1-6 är behöriga. I förskoleklasserna finns det både förskollärare, grundskollärare och barnskötare. Personalen på fritidshemmen har olika utbildningar. Resurspersonerna har till största delen barnskötarutbildning men det förekommer också att de har lärarutbildning.

Till rektorsområdet hör även tre förskolor men dessa ingår inte i denna observation. De kommer att observeras hösten 2010.

Ledning

Skolledningen består av rektor och två biträdande rektorer. Ansvarsområden enligt nedanstående:

Organisation

Duvnäs skola har klasserna år 3-6 samt Montessoriklasser F-3, fritidshem och en fritidsklubb. Skolan är indelad i tre arbetslag: Montessori, år 3-6 och fritidshemmet. Lagår'n utgör ett arbetslag och har klasserna F-2 samt fritidshem. Saltängens skola har klasserna F-6 (förutom årskurs 4) samt fritidshem och en samverkansklass. All personal på Saltängens skola utgör ett arbetslag. Det finns en samverkansklass på Saltängens skola som är en kommungemensam samverkan med BUP och socialtjänst. I denna klass går fyra elever som har svårigheter inom autismspektrat. De undervisas av tre lärare.

Till hösten 2010 kommer det att ske en omorganisation som innebär att Saltängens skola kommer att ha elever i årskurserna F-3 och Duvnäs skola kommer att ha årskurserna 4-6. Montessoriklasserna kommer att flytta till Lagår'n.

Det finns även verksamhetsstöd som består av en skolassistent på deltid på Saltängens skola (arbetar främst med förskolorna), en gemensam vaktmästare för enheterna och en IT-ansvarig. På skolan finns även en lärare som i sin tjänst har tid avsatt för sitt arbete som genuspedagog i kommunen

Elevhälsoteamet består av skolsköterska, psykolog en dag i veckan, två specialpedagoger och skolledning. Därutöver finns två speciallärare i rektorsområdet och sex resurspersoner varav de flesta arbetar på Duvnäs skola.

Observationens metod

Vi har varit tre observatörer som observerat på de två skolorna och fritidshemmen under 15-22 mars 2010.

Innan observationen läste vi de dokument som finns på hemsidan och de dokument vi fått från skolledningen. Skolledningen har vi träffat i början av observationen och i slutet. Vi har även haft kortare samtal med de två biträdande rektorerna under veckan.

Förutom besök i alla klasser i skolorna på ca 54 lektioner har vi varit med på fritidshemmens aktiviteter, arbetslagsmöte på Duvnäs skola, elevråd på Duvnäs skola, arbetslagledarmöte och möte med elevhälsoteamet.

Under veckan har vi haft kortare samtal med ca 30 elever samt intervjuer med 24 elever på Duvnäs skola, 9 elever på Lagår'n och 28 elever på Saltängens skola. Eleverna har varit i alla åldrar och samtalen har skett i klassrum och korridorer samt på fritidshemmen.

Personalsamtalen har omfattat drygt 33 personer från alla enheterna och i stort sett alla yrkeskategorier som arbetslagledare, barnskötare, biträdande rektorer, fritidspedagoger, förskollärare, lärare, specialpedagoger, vaktmästare. De flesta av dessa samtal har varit korta och spontana vid lektionsbesök eller i korridorer. Ett tiotal av samtalen har varit längre varav en del varit planerade.

Delenhet 1: Duvnäs skola

Målområden

Normer och värden

Beskrivning

Personal och elever är utbildade genom Friends¹. De elever som utbildas kallas för kamratstödjare. Det finns en Likabehandlingsplan för hela rektorsområdet som är framtagen gemensamt av personalen på Saltängens och Duvnäs skolor. Personal och elever uttrycker vid samtal att de känner väl till hur skolan arbetar mot kränkningar.

På Duvnäs skola finns ett stort och aktivt Trygghetsteam som träffas regelbundet. Vi samtalar med en kamratstödjare och en vuxen från teamet. Eleven berättar att hennes uppgift är att vara extra ögon och säga till vuxna om något händer. Kamratstödjarna kan också stödja de elever som mår dåligt. Hon säger att det inte händer något dåligt på skolan, det är bara ”småtjafs på rasterna”. Kamratstödjarna säger till vuxna även om något händer i andra klasser än deras egen.

I samtal med en annan kamratstödjare säger hon att uppdraget är kul men ibland jobbigt. ”Man måste hålla koll på alla barnen. Om det händer något måste man gå och tala om för fröknarna. Man måste alltid vara snäll.” Vi får under vårt besök även höra att elever som inte är kamratstödjare kan utses till ”stödkamrater” till någon elev som behöver lite extra stöd i kamratrelationer. Under elevrådsmötet tar representanter för år 4 upp att eleverna vill att kamratstödjare och vuxna ska vänta med att ingripa för att istället låta de som har konflikt först försöka lösa det själva.

Två vuxna från trygghetsteamet är knutna till varje klass. Teamet träffas var sjätte vecka. Under första delen av mötet samlas hela gruppen därefter träffar de ansvariga för varje klass ”sina kamratstödjare”.

Skolan har beslutat att Livskunskap ska finnas på schemat, enligt några lärare. En lärare berättar att undervisningen i Livskunskap ser lite olika ut på skolan. Hon säger att en del lärare anser att det genomsyrar hela skoldagen och har därför inga särskilda lektioner för det. I någon klass har läraren bitt specialpedagogen om stöd med ämnet Livskunskap. Under vårt besök ser vi bara ett exempel på livskunskapslektion. I en klass ser vi att klassen delas upp i en tjej- och killgrupp. Den kvinnliga klassläraren har ”tjejsnack” medan den manlige biträdande rektorn har ”killsnack”. Personal och elever berättar att detta sker regelbundet i denna klass.

I det kulturprojekt som genomförs varje år i år 4 arbetar klasserna i år med att göra kortfilmer om tolerans och fördomar utifrån diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen.

Genuspedagogen berättar att i en klass på skolan arbetar hon och klassläraren tillsammans med ”demokratiska boksamtal”. Detta arbete har sitt ursprung i ett större projekt som genomförts på Saltängens skola. Vi läser i ett veckobrev att en klass i samband med kulturprojektet ska arbeta med att identifiera härskartekniker. En annan lärare uttrycker att det är viktigt att

---

¹Friends är en organisation som utbildar och informerar elever, föräldrar och personal om mobbning.

pojkar får vara mjuka, ”att de får vara människor”. I samband med detta berättar hon hur hon i sitt arbete stöttar pojkarna i detta.

När vi besöker ett av fritidshemmen kan vi se att det endast är pojkar som väljer att spela bandy i idrottssalen medan endast flickor väljer hopprep. Det finns även många aktiviteter i idrottssalen där både pojkar och flickor deltar tillsammans. Kören som också är en fritidsaktivitet består endast av flickor vid det tillfälle vi besöker den.

På väggarna i Lagår'n finns elevarbeten om värdegrund och vänskap uppsatta. En fritidspedagog vi talar med säger att målet med fritidshemsverksamheten är att alla barn ska känna sig trygga. Arbetet med konflikthantering tycker hon är viktigt. Enligt likabehandlingsplanen så ingriper personalen så fort de får kännedom om en kränkning. Föräldrar informeras i de fall trygghetsteamet anser att det är allvarligt. En trivselenkät genomförs varje termin. Enligt den och enligt personalen mår eleverna på skolan bra. En elev i år 3 säger att det bästa med skolan är att ”alla får vara med, jag känner mig trygg”.

Under vårt besök på skolan ser vi flera exempel på respektfullt bemötande mellan lärare och elever. Lärarna bemöter eleverna på ett vänligt och lågmält sätt. Vid mellanmålet turas fritidspersonalen om att välkomna eleverna vid dörren sittandes på en stol. Det är en avslappnad atmosfär och vuxna och elever sitter runt borden och småpratar. Vi ser även exempel på att lärare ingriper när något sker. I en korridorsituation hör vi att en pedagog tillrättavisar en elev efter att denne fällt en kränkande kommentar. Pedagogen säger till på skarpen med orden: ”Det är inte Ok för mig att du säger så till en kamrat!” Vid inledningen till idrottslektionen gör läraren en markering att eleverna måste vara tysta och lyssna till en elev: ”Hur många hör vad x säger?” ”Ingen” svarar en elev. ”Är det juste?” ”nej” svarar en elev och därefter lyssnar alla på eleven.

Under en lektion i år 2 säger läraren upprepade gånger. ”Ni är så duktiga!” Vid Elevrådets möte är det den elev som är ordförande som leder mötet och läraren som är med kommentarer mycket sparsamt det som sker och bara då hon får ordet. På musiklektionen stödjer läraren en elev som har svårt att hålla takten på trumman på ett sätt som inte blir utpekande utan istället stärker elevernas självkänsla. Vi ser hur en lärare hälsar på varje elev innan de går in på dagens första lektion.

Vi ser många exempel på att eleverna sitter och jobbar koncentrerat i klassrummen. Lärarna har inte svårt att få tyst på eleverna när oro uppstår. Vi ser exempel på att lärare använder olika tekniker för att få tyst. Ett exempel är när läraren räcker upp handen och väntar in att alla elever räcker upp handen och sitter tyst.

I flera klasser berättar eleverna att de som vill ha hjälp får skriva upp sig på en ”hjälplista” på tavlan. I flera fall ser vi att eleverna när de ska jobba sprider ut sig i klassrum och korridorer för att de säger sig arbeta bättre där.

Vi ser även exempel på att elever inte har arbetsro. Eleverna i en klass talar rakt ut i klassrummet och springer ut och in mellan klassrum och korridor. Vi ser exempel på att eleverna sitter och ”leker” med sina egna datorer samtidigt som läraren har en genomgång som kräver uppmärksamhet. Vi hör inte att läraren säger till dessa elever.

Under fritidshemstiden på Lagår'n upplever vi att det är en lugn stämning trots att det är många barn. När vi är där är alla barn tvungna att vara inomhus på grund av risken för snöras från taket. Barnen sysselsätter sig och det är arbetsro.

Bedömning i text

Vår bedömning är att skolan präglas av ett respektfullt bemötande mellan personal och elever. Vi upplever att lärarna har ett lugnt och vänligt tilltal gentemot eleverna. Det är aldrig någon lärare som höjer rösten mot eleverna. Tvärtom så används en fin ton och eleverna uppmuntras genom positiv förstärkning. Ett av flera goda exempel är den varma stämningen vid mellanmålet på fritidshemmet.

Skolan har ett välfungerande trygghetsteam som aktivt jobbar mot alla former av kränkningar. Eleverna upplever att skolan är en trygg att gå i, vilket även visar sig i trivselenkäten. Kamratstödarna på skolan tar sin uppgift på allvar vilket också visar sig i att några elever tycker att de ingriper för snabbt. Kamratstödarna, men även användningen av ”stödkamrater”, är en del av skolans goda förebyggande arbete mot kränkningar.

Intentionen att livskunskap ska finnas på schemat är mycket god men vi uppfattar att det beror mycket på den enskilde läraren huruvida det genomförs eller inte.

Det är en styrka att skolan har en genuspedagog och det finns därmed stora möjligheter att utveckla genusarbetet. Det behöver dock prioriteras för att genomsyra hela skolan.

Överlag är arbetsron god på skolan och arbetet fungerar oftast även när de äldre eleverna sitter och arbetar i korridorerna. Vi anser dock att lärarna vars elever har datorer måste diskutera hur dessa ska få användas för att inte störa uppmärksamheten.

Bedömning enligt skala²

Ej tillfredsställande	Tillfredsställande	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☐	☒

Utveckling och lärande/kunskaper

Beskrivning

Hur varje barn/elev utmanas och stimuleras i sitt lärande – Lagår'n

Vi är med på en samling i en förskoleklass som inleds med att förskolläraren pratar om dagens datum och årstid. En elev sitter och plockar med några stenhjärtan. Förskolläraren frågar henne hur många hjärtan hon har kvar. ”Tre” svarar hon. ”Hon många är vi då här?” frågar förskolläraren. ”Vad blir 30 minus tre?” Alla elever får tänka efter en stund. När eleverna ger svar så frågar förskolläraren intresserat hur de tänkt. Därefter börjar de räkna antalet elever högt gemensamt. ”Vilket språk ska vi räkna på?” Eleverna väljer engelska. Någon elev före-

² SKALA:

4.0 MYCKET GOD KVALITET – verksamheten uppvisar goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt i sin strävan att nå målen.

3.0 GOD KVALITET – verksamheten har i huvudsak god kvalitet med vissa förbättringsområden.

2.0 TILLFREDSSTÄLLANDE – verksamheten är i huvudsak tillfredsställande, men har varierande kvalitet eller vissa brister.

1.0 EJ TILLFREDSSTÄLLANDE – verksamheten är utifrån gällande styrdokument inte tillfredsställande.

slår sedan att de ska räkna på kinesiska. En pojke som kan kinesiska får då göra det. Därefter räknar också en flicka på rumänska. Förskolläraren uppmärksammar sedan eleverna på att tiotalen upprepas i de olika språken. Efter denna inledande samling börjar förskolläraren med dagens uppgift. Små whiteboardtavlor delas ut. Eleverna arbetar i par och förskolläraren läser upp en kluring om två barn som har tjugo karameller. Eleverna ritar nu tjugo karameller. ”Lena har tagit fem karameller och Erik dubbelt så många” säger nu förskolläraren. Hon tar bort fem karameller från sin tavla och frågar: ”Hur mycket är dubbelt så mycket?” Eleverna svarar ”tio”. Allt det som sker ritar eleverna på sina tavlor. Förskolläraren får på olika stötta eleverna under arbetet och hon lyfter även fram bra exempel på hur det kan göras. Förskolläraren avslutar uppgiften med att fråga eleverna om det går att skriva detta med ”matte-språk”. Eleverna svarar och hon fångar upp de olika förslagen. Hon för även upp begreppet likhetstecken ”ni vet ett sånt där som väger jämnt”. Till sist sammanfattar hon uppgiften med orden ”då hade dom fem karameller kvar”.

Lärarna på Lagår'n säger att de tycker det är bra att det finns möjlighet att använda flera olika pedagogiska metoder. Hon säger att det är viktigt att vara kreativ som lärare, ”hitta inlärnings-sätt som får barnen att förstå vad det handlar om”. Exempelvis lär hon ut substantiv genom charader.

Lärarna beskriver att alla vuxna på Lagår'n får göra det de är duktiga på vilket innebär att olika personer har ansvar för musik, engelska, NO och att fritidspedagogen har bild. Detta sätt att fördela ansvaret leder enligt lärarna till ökad kvalitet. Lärarna ger uttryck för en väldig entusiasm inför sitt samarbete: ”Det har aldrig varit så roligt att jobba som nu!” Vi ser exempel på att all personal samarbetat under temat Dinosaurier. Fritidspedagogen har ansvarat för arbetet med att skapa dinosaurier. Eleverna har dessutom skrivit häften och framfört en musikal för föräldrarna.

De tre klasserna på Lagår'n, F-2, har ett nära samarbete och under vårt besök ser vi att eleverna i år 1-2 delas in i par med en från varje årskurs. Eleverna läser för varandra och tillsammans skriver de dessutom meningar för att öva på dubbelteckning. Lärare på Lagår'n beskriver att eleverna utmanas genom att de redan under år 1 får arbeta med de lokala kursplanernas mål för år 2. Två elever i år 2 får en gång i veckan träffa en lärare från Duvnäs för att få undervisning i matematik på en högre nivå. Läraren ger dem sedan uppgifter att arbeta med under veckan som han sedan följer upp vid nästa tillfälle.

Hur varje barn/elev utmanas och stimuleras i sitt lärande – Montessori

Vi är inte med på samlingen i Montessoriarbetslagets förskoleklass men av det vi ser i rummet kan vi utläsa att deras samling innehåller inslag om dag, månad och årstid. Under vårt besök arbetar eleverna med egen planering enligt montessorimodell. I matematik arbetar eleverna med sifferbok och en mattebok som är en räknebok fylld med tal. I svenska arbetar eleverna med bokstäver och bokstavsverser och klipper ut tillhörande bild och klistrar in. Förskolläraren säger att skolledningen har bestämt att alla ettor ska ha knäckt läskoden till novemberlovet. Det innebär enligt henne att hon måste börja med läsning tidigt under året med de duktiga, för att på så sätt senare kunna ägna mer tid åt dem som behöver mer hjälp. Hon berättar även att hon arbetar strikt efter Bornholmsmodellen³. Förskolläraren säger att det är mycket arbete att hinna förse de elever som redan är klara och har uppnått målen för förskoleklassen med nya uppgifter.

---

³ Förberedande läsinläring genom språklekar med fokus på fonologisk medvetenhet.

Lärarna i montessoriarbetslaget samarbetar på olika sätt. Vi kan se att eleverna har veckoarbetschema. Eleverna berättar att de planerar veckans arbete på måndagar. Under vår observation ser vi att elever sitter och arbetar med sina enskilda arbeten. I en klass redovisar eleverna sina NO-arbeten om djur. Efter redovisningen ställer eleven egna frågor till sina klasskamrater om det han redovisat. Läraren fyller ut redovisningen med att visa på världskartan var djuret lever. I alla klassrum utom ett finns rikligt med montessorimateriel men vi ser inga exempel på att det används.

Hur varje barn/elev utmanas och stimuleras i sitt lärande – Fritidshemmet

I båda fritidshemmen erbjuds eleverna olika aktiviteter. På Lagår'n finns mycket skapande material som är lätt tillgängligt för eleverna. Vi ser en stor aktivitet under fritidshemstiden då många barn samlas i "skapanderummet". En del elever utnyttjar även chansen att gå på "extra arbetstimme". På Duvnäs fritidshem erbjuds eleverna många olika aktiviteter bl.a. kör, idrott och pyssel. Vi besöker fritidsidrotten där det är full aktivitet. Den leds av en fritidspedagog med idrottslärarutbildning. Han brinner för detta och säger: "Det här är det bästa som finns att jobba med!" I salen är det samtidigt många olika aktiviteter som pågår och fritidspedagogen uppmuntrar eleverna att prova på nya och svårare moment.

Hur varje barn/elev utmanas och stimuleras i sitt lärande – år 3-6

På Duvnäs skola år 3-6 undervisar klassläraren i sin egen klass i samtliga teoretiska ämnen med undantag av engelska i vissa klasser. Eleverna säger vid våra intervjuer att de har bra lärare.

Under en lektion i engelska som vi besöker talar läraren konsekvent engelska med eleverna. Språket förstärks genom gester, upprepningar och stödjande frågor. När vi besöker en lektion i historia läser klassen högt om vasatiden ur en lärobok. Läraren ställer frågor och kommenterar det lästa och drar paralleller till andra historiska händelser och vår egen tid samt elevernas verklighet. I samma klassrum kan vi se att det står vikingahus på hyllorna som eleverna gjort när de tidigare läste om vikingatiden. Läraren berättar att det då var flera ämnen som integrerades.

Vi får höra att en klass gjort en utflykt och haft en utemattedag. De har bl.a. gjort en mattesoppa då de skulle skära grönsakerna i olika geometriska former. Vi ser att eleverna sitter och skriver om denna dag och de skriver även en berättelse om en fiktiv mattedag. I samma klass gör eleverna en reflektion varje morgon genom att skriva om "ett ögonblick". De ska sedan vid jämna mellanrum välja ut "ett bästa ögonblick" som de ska skriva fint på ett papper och illustrera.

När vi besöker musiklektionen får vi vara med när en elev gör en musikpresentation. Läraren tar fram bollar för att eleverna ska studsa dem och på så sätt känna takten i hela kroppen. Eleverna tränar också en sång som ska framföras vid ett senare tillfälle. Läraren samtalar därefter med eleverna om melodifestivalen och var och en får berätta om sin favoritlåt. De sjunger sedan vinnarlåten tillsammans och en pojke spelar gitarr. Vi ser ett stort engagemang från läraren som smittar av sig.

Under flera av de lektionsbesök vi gör sitter eleverna enskilt och arbetar med läroböcker och arbetsböcker eller skriver på sina datorer. Eleverna sitter ofta i både klassrum och korridorer. Vi ser att eleverna i år 4 och 6 har egna datorer lätt tillgängliga i klassrummet. I deras klassrum finns även dataprojektor i taket. Vi ser att eleverna använder datorerna till att skriva tex-

ter. En lärare uppger att de inte diskuterat hur de ska använda datorerna i undervisningen. Läraren säger att de provar sig fram.

Eleverna berättar att de ofta har eget arbete. På en lektion med eget arbete där några elever arbetar med matte ser vi att de klipper ut geometriska former. Vi frågar en elev vad de ska lära sig och eleven svarar att han inte vet. Han berättar att han jobbar med uppgifterna i den ordning de kommer i matteboken.

Vid ett tillfälle ser vi att en stor del av en klass sitter vid sina datorer och skriver av en text ur en bok med diktamensuppgifter. När vi frågar eleverna vad de gör säger någon att ”de ska lära sig stava”. Vi frågar en annan elev vad de ska göra när de skrivit klart. ”Vi ska skriva ut texten och ge den till läraren.” Vi frågar om det är för att läraren ska se hur eleven kan stava. Då säger eleven: ”Nej, det handlar inte om att vi ska stava rätt.” ”Vi ska skriva av rätt, tror jag, jag vet inte.”

Duvnäs skola har en rörelseprofil med idrott tre dagar i veckan och sedan 20 minuters rörelse de övriga dagarna. Dessutom ingår att skolan har idrottsdagar en gång i månaden. Dessa används även för att ha åldersblandade grupper och skapa bra stämning på skolan. Vi ser att Lagår'n gör sin rörelse genom att gå till Duvnäs skola och äta varje dag. Eleverna som har träslöjd får rörelse när de går till Saltängens skola. I övrigt ser vi inga exempel på extra rörelse under besöket.

Stöd till barn/elever att samarbete och bli utforskande och självständiga

Under vår första dag på skolan genomförs en gemensam dag för hela rektorsområdet i år 3-6. Dagen kallas Pi-dagen och är en temadag i matematik. Eleverna är uppdelade i åldersblandade grupper som går till fem stationer: kluringar (Kängurumatematik⁴), dataspel, utematte, praktisk matematik och bakning. Det finns inga matematiska mål formulerade för dagen men rektor säger att målet är att svetsa samman de båda skolorna inför sammanslagningen. Vi ser att eleverna från de olika årskurserna till viss del samarbetar när de genomför sina uppgifter. I vissa stationer får eleverna välja samarbetspartners och sätter sig då med dem de redan känner. Personalen utvärderar dagen genom att skriva ner en kort reflektion som sammanställs.

Vi ser endast exempel på utforskande arbetssätt i en klass under vårt besök. I denna klass ser vi att klassrummet inbjuder till utforskande arbetssätt bl. a. genom levande fjärilar, puppor och fiskar. Elever berättar att de hjälpt till att ta hand om djuren. Under vårt besök ser vi inte på vilket sätt djuren ingår i undervisningen. I många klassrum arbetar eleverna med samma saker eller med eget arbete som innebär att läraren gett dem ett antal uppgifter som eleverna ska göra under veckan. Eleverna bestämmer i vilken ordning de ska göras.

Barn/elever i behov av särskilt stöd och med annat modersmål

Vi deltar i Elevhälsoteamets möte (EHT). Med på mötet är alla tre skolledarna, specialpedagogen, skolsköterskan och skolpsykologen. Det finns en tydlig struktur för mötet som leds av rektor. De går igenom föregående mötes anteckningar och sedan tar varje deltagare upp ett antal elevärenden. Det framgår att lärarna anmäler till specialpedagogen om de vill ta upp en elev på EHT. Vid behov deltar även klassläraren vid mötet. Under mötet diskuteras åtgärder på alla nivåer: individ, grupp och organisation. Det framkommer att skolpsykologen träffar elever för enskilda samtal men även har handledning med personal. Vi förstår av samtalet att

---

⁴ Avsikten med Kängurun är att stimulera intresset för matematik genom bra problem som är tänkta att väcka nyfikenhet och lust att lära matematik. Varje år genomförs en internationell tävling.

orsakerna till problem inte bara söks hos den individuella eleven utan lika ofta hos pedagogen eller skolans organisation.

Vi samtalar med specialpedagogen som berättar att hennes uppgift både är att arbeta med enskilda elever och att handleda personalen. Tillsammans med skolledningen ansvarar hon även för fördelning av resurspersonerna. Det är också hon som handleder dem i deras arbete med enskilda elever. Specialpedagogen ansvarar även för resursansökningarna. Det är numera, säger hon, klasslärarna som själva ansvarar för att åtgärdsprogram skrivs.

Vi ser att det i vissa klasser kan finnas upp till tre resurspersoner. Specialpedagogen säger att målet är att eleverna med diagnos ska kunna vara inkluderade i klassen med resursperson. Alla barn med stora särskilda behov har hela dagen täckt med resurs dvs. även fritidshemstiden. Resurspersonerna har i de flesta fall barnskötarutbildning. Under våra lektionsbesök ser vi flera exempel på att resurspersoner finns vid elevs sida i klassrummen. Det förekommer också att dessa elever sitter i mindre rum i skolan tillsammans med en resursperson och jobbar med någon uppgift. Enligt specialpedagogen är det klasslärarens uppgift att planera undervisningen tillsammans med resurspersonen.

Förutom specialpedagogen finns två speciallärartjänster på skolan varav den ena är knuten till Lagår'n. Den läraren är tjänstledig denna termin och ingen vikarie har tillsatts. Lärarna på Lagår'n uttrycker en viss besvikelse över detta.

Under vårt besök träffar vi en talpedagog som arbetar med enskilda elever på skolan.

Skolledningen berättar att den Svenska som Andra språks undervisning som finns på skolan sköts av specialläraren på specialundervisningstid. Eleverna får gå ifrån modersmållsvenska någon lektion i veckan. Vi hör ett resonemang kring hur skolan ska lösa detta nästa termin när fler elever kommer att behöva Svenska som Andraspråk. Skolledningen undrar om resurserna för barn i behov av särskilt stöd kommer att räcka.

Dokumentation av barns/elevs lärande

I år 1-2 ser vi att alla elever har en pärm där elevernas kunskapsutveckling dokumenteras. I den finns bl.a. elevernas skriftliga omdömen, elevernas kunskapsutveckling i svenska och matematik dessutom sätter eleverna in en del av sina arbeten. Den fungerar som en slags portfolio. Vi ser även en pärm där läraren har sin egen dokumentation av elevernas lärande.

Vi ser något exempel på att dessa pärmar följer eleverna till de äldre årskurserna. Varken elever eller lärare säger att de används aktivt i år 3-6 och vi ser i de flesta klassrum inga pärmar. Lärarna uppger att verktyget P.O.D.B⁵ används för de skriftliga omdömena. Detta system har dock krånglat tekniskt under vårterminen, vilket lärare uppger är frustrerande. Rektor har därför sagt att de som vill får använda det gamla systemet med pappersblanketter. På dessa blanketter skriver lärarna ett omdöme för varje ämne.

I Montessoriklasserna används en veckoplanering som innebär ett avbockningssystem för gjorda uppgifter. Eleverna dokumenterar sitt lärande genom att, i olika mallar, färglägga de mål de uppnått.

---

⁵ Projekt- och omdömes databas, ett webbaserat verktyg för elevdokumentation.

Miljön som stöd för lärandet.

Lagår'n är en 1800-tals byggnad med lokaler i två våningar. På övervåningen finns två ljusa klassrum och på nedre våningen finns ett "skapanderum", en lokal för en förskola och ett antal mindre rum samt ett personalrum. Bredvid lagårdsbyggnaden finns en barack där förskoleklassen har sina lokaler. Elevernas arbeten presenteras på de olika väggarna i lokalerna och trapporna. I ett rum finns en utställning med elevernas dinosaurier och dinosauriehäften. I klassrummen finns materiel i form av böcker och kreativt materiel i hyllor. Det finns även en soffa som skapar en läshörna.

Duvnäs skola består förutom Lagår'n av tre byggnader. De två mindre innehåller tre klassrum vardera. Dessa byggnader används av Montessoriklasserna och av fritidshemmet. De har en stor inbjudande entré och där finns information om Montessoriklasserna samt elevproduktioner på väggarna. I klassrummen finns mycket materiel tillgängligt. På skåpen ligger överbliven materiel.

Huvudbyggnaden består av fyra våningsplan. I den nedersta finns matsalen och idrottssalen. Dessa binds samman av en korridor där några lärare har sina arbetsplatser. Utanför matsalen finns en hall som används för utställningar av elevarbeten. Övriga våningsplan består av en korridor med tre salar vardera. Varje klass har sin sal där de har all teoretisk undervisning. I korridoren utanför finns några bord som eleverna också kan arbeta vid. Klassrummen ger alla ett rörigt intryck trots att flera av dem är ganska kala. Bänkarna är placerade i långa rader. På väggarna finns det enstaka elevarbeten och i klassrummen finns de lokala kursplanemålen för den aktuella årskursen på väggarna. Ovanpå skåpen ligger överblivet materiel. Vi ser med undantag av år 3 inte mycket tillgängligt materiel för eleverna i klassrummen.

En lärare träffar varje vecka elever från förskoleklassen för att "putsas på skolan". De vattnar blommor och gör rent på väggarna i entré och trapphus. De kallas "Puts-gruppen". Läraren berättar att förskoleklass eleverna på detta sätt får en möjlighet att bli hemmastadda i skolan med de äldre eleverna. Hon berättar att de får mycket beröm från både vuxna och elever som passerar.

Skolgården vid Duvnäs skola inbjuder till olika former av lek trots att den är liten och trång. Där finns en bandyplan, en fotbollsplan och klätterställningar.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning

Skolledningen berättar att villaföreningen i samband med Saltsjö-Duvnäs 100-årsjubileum varit med och bidragit till att genomföra ett dramaprojekt om områdets historia inom kulturprojektets ram.

Vi hör under vårt besök berättas om att klasserna gör utflykter i närområdet.

Under en bildlektion påbörjar eleverna ett arbete med collage som när det är klart, och om eleven vill, kan skickas in till en tävling som Rädda Barnen anordnar. Vi hör och ser under vårt besök att elever samlar in 50-öringar. De deltar i kampanjen "Dammsug Sverige"⁶. Vid arbetslagsmötet påminner en lärare om kampanjen Earth hour⁷ och det beslutas att försöka anmäla skolan till den.

---

⁶ Syftet är att samla in så många 50-öringar som möjligt till förmån för utsatta och övergivna barn.

⁷ Syftet med Earth Hour är att uppmärksamma och skapa engagemang kring klimatförändringen genom att släcka ljuset under en timme lördagen den 27 mars 2010.

Fritidshemmet har samarbete med föreningar som anordnar aktiviteter på skolan under eftermiddagarna. Eleverna kan välja mellan att delta i denna privata fritidsverksamhet eller de aktiviteter som anordnas av skolans fritidshem. Fritidspedagogen beskriver att detta är ett sätt att underlätta för föräldrarna. De behöver inte skjutsa sina barn till fritidsaktiviteter när dessa i stället finns på skolan.

Bedömning i text

Vi anser att det sätt pedagogerna arbetet med matematik i en av förskoleklasserna är ett föredöme genom det sätt eleverna utmanas i sitt matematiska tänkande. Vi anser att det är bra att båda förskoleklasserna använder en strukturerad modell för förberedande läsinläring, den s.k. Bornholmsmodellen.

Vi anser att pedagogerna i de yngre åldrarna inom sina respektive arbetslag har ett gott samarbete och använder varandras kompetenser. Detta skapar välfungerande enheter inom skolan och främjar pedagogiska samtal inom dessa enheter. Vi tror att den planerade sammanslagningen kan ha positiva effekter för att dessa goda exempel ska spridas.

Vi upplever att de yngre eleverna på Duvnäs skola tränas i samarbete på olika sätt men då de gäller de äldre eleverna såg vi få exempel på samarbete.

Vi hade önskat att vi hade fått se fler exempel på att eleverna utmanas till fördjupat lärande. Här ser vi några utmärkta exempel medan det i andra fall helt saknas utmaningar. Detsamma gäller huruvida lärarna skapar ett lustfyllt lärande för eleverna eller ej. Vi upplever att det finns några mycket goda exempel på att detta sker. Bland dessa vill vi nämna den varierande och lustfyllda musikundervisningen.

Vi upplever att eleverna som går på fritidshemmet möts av ett varierande utbud av aktiviteter och där stimuleras och utmanas av personalen.

Vi bedömer att lärarna i alltför liten grad kopplar ett arbetsområde till mål på ett sätt som blir tydligt för eleverna. Målet med arbetet blir därför vagt för eleverna. Detta blir extra tydligt då den gemensamma Pi-dagen inte har några uppställda mål som den kan utvärderas mot.

Datoranvändningen på skolan öppnar för nya pedagogiska möjligheter. Men vi anser att detta är ett utvecklingsområde eftersom skolan ännu inte har diskuterat hur de ska användas i undervisningen.

Eftersom vi bara såg ett exempel på att eleverna fick arbeta utforskande måste vi se detta som ett utvecklingsområde.

Vi bedömer att verksamheten för barn i behov av särskilt stöd håller en hög kvalitet. Det finns en god kompetens i elevhälsoteamet och de arbetar föredömligt med åtgärder på alla nivåer. Det finns en flexibilitet i användandet av resurspersoner som gör att fler elever får möjlighet till stöd.

I de yngre åldrarna anser vi att lärarna har en fungerande dokumentation av elevernas lärande. Vi har haft svårt att bedöma hur dokumentationen ser ut för de äldre årskurserna eftersom

från återkopplingsmötet han haft med rektor och husmor. Eleverna berättar att de upplever att de lyckas få igenom saker. De har bl.a. gjort förbättringar på skolgården. En elev tar upp önskemål från sin klass om att lärarna ska vara mer aktiva under rasterna.

Vid samtal med några elever framkommer att de tycker att skolan har för många regler om vad de inte får göra på skolgården.

Vi deltog inte i något klassråd på Duvnäs skola. Det finns ett föräldraråd på skolan som just nu befinner sig i en process då det ska slås ihop med föräldrarådet på Duvnäs skola. Skolledningen bjuds in att delta i föräldrarådets möten.

Föräldrarådet på Duvnäs skola har under arbetsdagar rustat upp skolgården. Skolledningen uppger att föräldrarna ofta tar kontakt och vill vara med och påverka verksamheten.

Lärarna skickar hem veckobrev till hemmen och skolledningen skriver ett informationsbrev varje vecka. Under vårt besök ser vi veckobrev på informationstavlan i entrén till ett av Montessorihuset. Vi tar del av ett antal veckobrev som klasslärarna skickat hem till föräldrarna. De innehåller bl.a. information om avslutade och kommande aktiviteter och ser i övrigt mycket olika ut.

På Lagår'n ser vi den grovplanering som lärarna skickar hem inför varje termin. Lärarna berättar att de elevarbeten vi ser på väggarna i trappor och korridorer är uppsatta för att föräldrarna när de kommer på besök ska kunna se vad deras barn gör i skolan.

Bedömning i text

Elevrådet på Duvnäs skola fungerar föredömligt och det är bra att det är en elev som aktivt leder deras möten och får återkoppling från husmor och rektor. Eftersom vi inte såg några exempel på att eleverna hade inflytande på undervisningens utformning och innehåll anser vi att detta är angeläget utvecklingsområde.

Vi anser att det är mycket bra att eleverna under fritidshemstiden har många möjligheter till att välja aktivitet.

Bedömning enligt skala

Ej tillfredsställande	Tillfredsställande	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☒	☐

Bedömning och betyg

Beskrivning

De lokala kursplanemålen finns på väggarna i alla klassrum. Vid våra elevintervjuer framkommer att elevernas kännedom om målen är varierande.

Lärare i år 1-2 visar oss ett målhäfte där eleverna klistrar in målen vartefter de når dem i svenska och matematik. Vi besöker en lektion där läraren inleder ett arbetsområde i geografi med att gå igenom de lokala målen för detta arbetsområde. Tillsammans diskuterar de var de olika begreppen innebär. Eleverna får sedan i läxa att kunna redogöra för innehållet i de aktuella tre målen. Eleverna beskriver att detta är de sätt de brukar arbeta. I övrigt ser vi under vår observation inga exempel på konkretiserade mål för de arbetsområden eleverna arbetar med synligt i klassrummen och eleverna kan heller inte visa oss några..

Vid våra elevintervjuer kan eleverna i många fall inte berätta vilka mål de arbetar mot. De kan inte redogöra för vad de ska lära sig. De säger att de följer boken eller att läraren har sagt vad de ska arbeta med.

I Montessoriklasserna arbetar eleverna enligt ett arbetsschema varje vecka och eleverna har sedan dokument där de färglägger vartefter de uppnått målen. Med hjälp av dessa dokument kan eleverna berätta om målen.

En elev på Lagår'n visar oss sin portfoliopärm. I den finns God läsutvecklingsschema⁸ och andra utvärderingar av kunskaper i svenska och matematik. I pärmen finns även dokumentation av elevens sociala utveckling och skriftliga omdömen. Vi ser att portfoliopärmar följt med från Lagår'n och används i år tre på Duvnäs skola men i övriga årskurser ser vi inga exempel på att portfoliopärmarna används.

Vid intervjuerna av eleverna visar det sig att de har vissa svårigheter att berätta om innehållet i sin egen utvecklingsplan. De känner inte igen uttrycket Individuell utvecklingsplan och har heller inget annat namn för detta. Lärarna kan inte ge oss svar på vilken terminologi som används på skolan. Vi ser inte att elevernas individuella utvecklingsplaner finns tillgängliga för eleverna.

Några av de individuella mål som vi ser att eleverna formulerat tillsammans med föräldrar och lärare är mål som beskriver vad de ska göra för att nå målen istället för att beskriva vilka mål de ska nå: ”se på en film på datorn”, ”koncentrera mig”, ”läsa böcker”. När vi frågar andra elever vilka mål de har så svarar även de med att beskriva vad de ska göra istället för att beskriva mål.

Lärare och skolledning berättar att skolan använder ett datasystem kallat P.O.D.B⁹ för att följa upp elevernas kunskapsutveckling i samband med utvecklingssamtalen. Detta system har dock krånglat tekniskt under vårterminen och rektor har därför sagt att de som vill får använda det gamla systemet med pappersblanketter. På dessa blanketter skriver lärarna ett omdöme för varje ämne, vilket eleven sedan hemma får skriva en kommentar till innan utvecklingssamtalet. Blanketterna ser lite olika ut på skolans enheter. Inför sammanslagningen ska P.O.D.B. omformuleras eftersom kursplanerna då samordnas.

Skolledningen berättar lärarna gör en bedömning av de nationella proven tillsammans med någon annan lärare inom skolan. Det kan vara en lärare som haft eleverna tidigare. Det har tidigare funnits träffar med lärare på andra skolor.

---

8 God läsutveckling är ett kartläggnings-/diagnosmaterial för den första läsutvecklingen

9 Projekt- och omdömes databas, ett webbaserat verktyg för dokumentation och kommunikation med elever och föräldrar

Enligt verksamhetsplanen görs diagnostiska tester och screeningar i alla klasser som ligger till grund för att se vilka elever som behöver extra stöd.

Några lärare visar oss hur de förbereder elever inför utvecklingssamtalet. Andra lärare vi talar med säger att det inte finns en gemensam modell kring hur föräldrar och elever görs delaktiga inför utvecklingssamtalet.

Bedömning i text

Vi bedömer att elevernas kännedom om de lokala kursplanemålen är varierande. De flesta eleverna vet inte målet för den arbetsuppgift de utför. Vi bedömer att lärarna i alltför liten grad gör eleverna medvetna om målen för de aktuella arbetsområdena. De målböcker vi tar del av för några av de yngre eleverna och arbetet med mål i den klass vars geografielektion vi besökte är dock goda exempel.

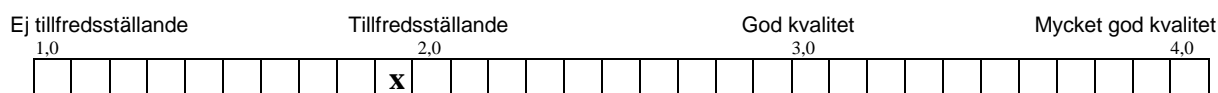
Vi anser att elevernas osäkerhet kring sina individuella utvecklingsplaner är en brist. De egna mål som vi tar del av beskriver i alltför hög grad vad eleverna ska göra istället för målet. Vi anser därför att de är av bristande kvalitet.

Kommunikationen med hemmen inför utvecklingssamtalet sker idag på lite olika sätt på skolan. Inför sammanslagningen behöver detta ses över Detta är ett utvecklingsområde som skolan är välmedveten om.

För att säkra en likvärdig, allsidig och rättssäker bedömning behöver samarbetet mellan lärare på skolan och på andra skolor utökas.

De diagnostiska tester och screeningar som görs av specialpedagogen är ett stöd för att säkerställa en likvärdig bedömning.

Bedömning enligt skala

Styrning och ledning

Beskrivning

Rektor som pedagogisk ledare

Skolledningen beskriver att de senaste året har präglats av den planerade sammanslagningen. Denna sammanslagning ska ske fullt ut till hösten 2010. För närvarande pågår mycket arbete med att ta fram gemensamma planer inom en rad områden. Vi ser och hör mycket om detta under vår observation och alla vi talar med har stora förhoppningar inför sammanslagningen. Vi förstår av våra samtal att många tidigare varit oroliga men att alla nu är positiva till förändringen.

Vi tar del av en alldeles nyligen framtagen verksamhetsplan som beskriver skolans nutida och framtida organisation. I den kan vi även läsa skolans nya vision ”Saltsjö-Duvnäs skola skapar goda förutsättningar för livet”. Skolledningen berättar att visionen tagits fram efter diskussion i hela personalgruppen.

I den av skolledningen nyligen framtagna gemensamma ledningsfilosofin står:

- ”- Vi vill utveckla verksamheten genom att lyssna på barn, föräldrar, medarbetare och omvärld.
- Vi ska uppmuntra till kreativitet och eget ansvar genom att ha ett gott arbetsklimat och tydlig kommunikation”

Rektor understryker vid samtal personalens eget ansvar och en lärare uttrycker att ”rektor ger stor frihet under ansvar”. ”Hon förväntar sig att personalen gör det som de fått ansvar för.”

När vi frågar om skolledningens uppdrag som pedagogiska ledare uttrycker de själva att detta är en fråga de ser olika på och som de behöver diskutera mer. Rektor uttrycker att pedagogiskt ledarskap är att sätta rätt person på rätt plats. En av de biträdande rektorerna talar om sitt brinnande intresse för denna fråga och understryker hur viktigt det är att pedagogiska diskussioner förs i personalgruppen.

Under vårt besök talar vi med en av skolledarna som samma dag besökt en förskoleklass och är fylld av entusiasm efter att ha sett ett gott pedagogiskt exempel på laborativ matematik som skolledaren nu vill sprida. Vi tar även del av en arbetslagutvärdering av Pi-dagen där skolledaren varit med och gjort en pedagogisk reflektion kring matematiska begrepp. Genom denna reflektion upplever vi att skolledaren vill få igång en pedagogisk diskussion bland lärarna.

Rektor berättar att hon ofta är ute bland eleverna och även vikarierar vid behov. Under vårt besök ser vi flera exempel på att skolledningen är direkt delaktiga i undervisningen. Rektor och en biträdande leder varsin aktivitet på Pi-dagen och rektor undervisar också en klass i bild. Biträdande rektor har ansvar för ”killsnack” i en klass. De elever vi talar med vet alla vilka som är skolledare och vi ser att skolledningen känner igen alla elever och tilltalar dem med namn.

Lärarna träffar ledningen varje onsdag och fritidspersonalen träffar ledningen en gång i månaden. Vi är med på ett arbetslagledarmöte där alla arbetslag är representerade förutom fritidshemmets. Dessa möten äger rum varje vecka.

Under vår observation tar vi del av skolans lokala kursplanemål. Vi ser då att förskoleklassen har ”uppnåendemål enligt Lpo94”. En av förskollärarna berättar att hennes elever är så duktiga att de uppnått målen redan under höstterminen. En annan förskollärare berättar att hon är medveten om att dessa mål är felaktiga. När vi frågar skolledningen om denna kursplan svarar de att alla kursplanerna håller på att revideras.

När vi frågar skolledningen om det finns en gemensam pedagogisk grundsyn på skolan så svarar rektor att pedagogerna är mycket olika och det går inte att beskriva pedagogiken på ett enhetligt sätt. Skolledningen uttrycker och vi ser att lärarna på Duvnäs skola år 3-6 oftast arbetar var och en för sig. Skolledningen uttrycker att lärarna är ”egna företagare”, ”egna stjärnor”.

Hur skolan följer upp och utvärderar och utvecklar sin verksamhet

Skolan har ingen sammanställd utvärderingsplan men arbetar med olika typer av utvärderingar. Skolledningen berättar att varje arbetslag utvärderar efter avslutat läsår. Andra utvärderingar som man nämner är medarbetarenkät, kundenkät, balanserade styrkort¹⁰, trivselenkäter, kvalitetsredovisningen. Vid arbetslagledarmötet tar en lärare upp frågan hur medarbetarenkäten ska följas upp. Skolledningen svarar att den kommer att följas upp men berättar inte hur. Vi ser inget exempel på att utvärderingsresultat följs upp.

Varje temadag utvärderas i arbetslagen och enligt skolledningen dras sedan slutsatser inför framtiden. Vid det arbetslagsmöte där utvärderingen av Pi-dagen görs läser en lärare upp alla synpunkter som finns sammanställda, som alla förutom en skolledarens är av praktisk art. När de kommer till skolledarens pedagogiska reflektion kommer de överens om att läsa den själva och högläsningen återupptas utan vidare diskussion kring innehållet.

Varje vecka skriver rektor ett informationsbrev till personalen. Konferenstiden på onsdagar används till olika typer av möten. Varannan vecka träffas lärarna i arbetsgrupper inför sammanslagningen. Varannan vecka träffas lärarna i olika planeringsgrupper som t.ex. rörelsegruppen, kulturgruppen.

Personalen på ett av fritidshemmen uttrycker att de har för lite tid att sitta tillsammans med lärarna och planera och följa upp verksamheten. En fritidspedagog uttrycker att den tid de har tillsammans med lärarna används på fel sätt. När de har heldagar ”blir inte tiden med skolan kvalitativ”.

Möjligheter till kompetensutveckling för personal

Det finns ingen samlad kompetensutvecklingsplan på skolan men lärarna vi talar med är mycket nöjda med den kompetensutveckling de får. De uttrycker att kompetensutvecklingen bygger på att de själva tar initiativ. Vi hör flera exempel på att lärare deltar i utbildningar och att skolan är generös när det gäller villkoren.

En av pedagogerna i förskoleklassen har en pågående utbildning som ska göra henne behörig. De flesta resurspersonerna har endast barnskötarutbildning. De deltar i fortbildning av olika slag som är anpassad till deras arbetsuppgifter.

Samverkan och övergångar inom verksamheten och mellan skolformer

Sammanslagningen mellan de två skolorna har inneburit många möten och samtal. Under vår observation förstår vi att många arbetsgrupper är igång.

I samtal med lärare och fritidspersonal på Lagår'n framkommer följande om samverkan mellan skola och fritids: Samverkan med fritids fungerar bra, och den underlättas av att fritidspersonalen är med i klassen under skoldagen. Skolans dinosaurietema gjordes även på fritids tillsammans med en fritidspedagog som också undervisar i bild. På fredag eftermiddagar är det läxläsning på fritids. Lärarna öppnar fritidshemmet en morgon i veckan. På eftermiddagarna när lärarna sitter och planerar i skolsalarna finns eleverna även där under sin fritidshemstid och kan fråga om saker. Personalen ersätter varandra vid behov. Någon vikarie för lärarna har inte behövts på flera år. Vikarie har tagits in på fritids.

---

¹⁰ Varje tertiäl stämmer skolledningen av faktorerna ekonomi, pedagogisk resultat, medarbetare, kund.

Duvnäs skolas fritidshem erbjuder flera aktiviteter under eftermiddagarna varav en del leds av ämneslärare. Fritidshemspersonalen finns med i skolan under dagtid som extra resurs i klasserna. Vi hör berättas att en av slöjdlärarna har hand om en av fritidshemsaktiviteterna.

Vid övergången från förskoleklass till år 1 på Lagår'n är lärare och berörd fritidspersonal med i förskoleklassen så ofta som möjligt under vårterminen. När ordinarie skolklass är borta på t.ex. idrott så får förskoleklassen komma och vara i lektionssalen och ha "lektion". Eleverna i Montessoris förskoleklass har varje vecka "Trullesamlingar" tillsammans med år 1. De använder då ett material med sagor om Trulle som leder till bokstavsinläring.

Övergången till Duvnäs skola år 3-6 kan enligt lärarna på Lagår'n se lite olika ut. Det beror på vad den mottagande läraren önskar. I ett fall ville läraren inte veta någonting om eleverna. Lärarna upplever att det inte finns någon röd tråd i undervisningen år F-6.

Inför att eleverna ska lämna skolan efter år 6 sker överlämnandekonferenser med den skola som de flesta eleverna går till, Skuru skola. Eleverna i år 6 har även sin språkundervisning på Skuru skola. Förutom detta sker individuella överlämningar till andra skolor vid behov.

Bedömning i text

Vi anser att rektor ger lärarna på Duvnäs skola ett stort eget ansvar. Detta upplevs av många lärare positivt men vi kan även se att det i vissa fall behövs en tydligare pedagogisk ledning av skolan. Vi håller med skolledningen om att de behöver föra en diskussion om pedagogiskt ledarskap och en gemensam pedagogisk grundsyn.

Vi upplever det som positivt att hela skolledningen är mycket synlig i verksamheten.

Skolan genomför ett antal utvärderingar av verksamheten men vi har inte kunnat se att dessa utvärderingsresultat används och leder till förändringar..

Trots att det inte finns någon gemensam kompetensutvecklingsplan för skolan upplever vi att personalen är mycket nöjd med de möjligheter till kompetensutveckling som ges.

Vi upplever att skolledningen lyckats skapa positiva förväntningar på den kommande omorganisationen.

Samverkan mellan fritidshemmet och skolan fungerar i stort sett bra även om det finns vissa synpunkter på bristande delaktighet från fritidshemspersonalen. När det gäller förskoleklassen anser vi att det saknas riktlinjer för hur samverkan med skolan ska ske.

Det finns brister i övergången mellan enheterna i skolan. Det saknas en plan för hur övergångarna ska gå till.

Bedömning enligt skala

Ej tillfredsställande	Tillfredsställande	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☒	☐

Jämförelse med tidigare observation

**Förbättringsområden
i tidigare rapport (år 2004):**

Nuläge:

Förankring av de lokala kursplanerna	Är under revidering på grund av omorganisation
Ledningsstrukturen	Är helt omarbetad på grund av omorganisationen

Starka sidor

Välfungerande trygghetsteam (Normer och värden s.6)

Respektfullt bemötande mellan personal och elever (Normer och värden s. 7)

Pedagogerna i de yngre åldrarna inom sina respektive arbetslag har ett gott samarbete och använder varandras kompetenser (Utveckling och lärande s. 9-10)

På fritidshemmen erbjuds eleverna ett varierande utbud av aktiviteter och de uppmuntras och stimuleras av personalen (Utveckling och lärande s. 10)

Elevhälsoteamet och dess arbete med barn i behov av särskilt stöd (Utveckling och lärande s.11-12)

Elevrådet (Ansvar och inflytande s. 15-16)

Positiva förväntningar på den kommande omorganisationen (Styrning och ledning s. 18)

Förbättringsområden

Arbetsområdena behöver kopplas tydligt till målen så att eleverna vet syftet med sitt arbete (Utveckling och lärande s.11, Bedömning och betyg s.17)

Stödja eleverna till att bli utforskande (Utveckling och lärande s.11)

Salarna för år 3-6 (Utveckling och lärande s.13)

Elevernas möjligheter till inflytande över hur de ska nå målen.(Ansvar och inflytande s.15)

Levandegöra de individuella utvecklingsplanerna för eleverna och i dem formulera tydligare mål (Bedömning och betyg s. 18)

Diskussion om pedagogiskt ledarskap och en gemensam pedagogisk grundsyn (Styrning och ledning s. 19)

Sammanfattande slutsats om enheten

Duvnäs skola är en skola där elever och personal bemöter varandra respektfullt. Eleverna på skolan känner sig trygga, mycket tack vare ett välfungerande trygghetsteam. Arbetet med barn i behov av särskilt stöd är strukturerat och välfungerande. På fritidshemmen erbjuds eleverna ett varierande utbud av aktiviteter. Pedagogerna i de yngre åldrarna har inom sina arbetslag ett gott samarbete och använder varandras kompetenser väl. I de äldre åren är samarbetet betydligt mindre och klasslärarna undervisar till största delen i alla teoretiska ämnen i sin klass.

Skolan behöver framför allt arbeta med att formulera tydliga mål för varje arbetsområde för att eleverna ska veta målet med sitt arbete. Elevernas utvecklingsplaner behöver bli ett tydligare redskap för eleverna. Elevernas utrymme att arbeta utforskande varierar och de behöver få större möjlighet till inflytande över hur de ska nå målen. På skolan finns stora förväntningar på den planerade sammanslagningen som öppnar nya möjligheter till samarbete och utveckling.

Delenhet 2: Saltängens skola

Målområden

Normer och värden

Beskrivning

Personal och elever är utbildade genom Friends¹¹. De elever som utbildas kallas för kamratstödjare. Det finns en Likabehandlingsplan för hela rektorsområdet som är framtagen gemensamt av personalen på Saltängens och Duvnäs skolor.

Trygghetsteamet träffas varje månad. I teamet ingår personal och skolledning. På skolan finns två kamratstödjare i varje klass i år 3-6. En elev i år 3 beskriver att kamratstödjare ”ska ha stora ögon och stora öron”. Kamratstödjarna har bestämt elevplaceringen i matsalen. Under veckan vi observerar börjar personal från trygghetsteamet gå runt i klasserna och visa ”Friendsfilmer” som sedan diskuteras.

På väggarna i klassrummet finns kopior från ett material som beskriver olika typer av kränkningar och diskrimineringar. I flera klassrum finns elevarbeten om mobbing och skolans värdegrund uppsatta på väggarna. I trappan vid lärarrummet finns en ”antimobbingbrevlåda”. Den används inte säger skolledningen.

I en klass är vi med på konfliktlösning efter en rast. Läraren lyssnar och vägleder i ett respektfullt samtal. Alla elever är delaktiga och koncentrerade på att hitta en lösning. Konflikten handlar om en enskild elev men samtalet sker på ett sätt som vi upplever inte kränker eleven. Eleverna räcker upp händerna och kommer med konstruktiva förslag på lösningar. Samtalet avrundas med att läraren säger att alla ska tänka på vad de pratat om. Läraren säger till eleverna att hon kommer att fråga hur det har gått om en vecka. I denna klass är eleverna indelade i ”rastgrupper”. I varje grupp ingår ca fem elever som ska leka tillsammans under alla raster utom fredagens. Eleverna ska i ”rastgruppen” turas om att ta ansvar för lekarna.

Eleverna i en klass utvärderar varje dag med hjälp av kulor. 1-3 kulor läggs i en burk. Vi hör under vårt besök hur läraren frågar eleverna hur de bedömer dagen. Hon ber dem motivera sitt svar. En elev säger ”det ska vara två kulor för vi pratade under lunchen och under sista lektionen”. En annan säger ”att det ska vara tre kulor för vi har jobbat bra”. Läraren sammanfattar diskussionen med att lägga i två kulor och säger ”jag lägger i två kulor för om jag skulle ha lagt i tre så skulle det betyda att vi inte kan begära mer av oss själva och vi vet ju att vi kan mer”.

Genuspedagogen har ansvarat för ett projekt på Saltängens skola. Lärarna har filmat varandra under en kort instruktion till elever samt inledningen till tillhörande arbetspass. Reflektionen efteråt ledde till att personalen drog tydliga slutsatser om talutrymmet för flickor respektive pojkar. Personalen i år F-6 har därefter arbetat med en metod de kallar för ”stopptecknet”. Med handen påminner personalen eleverna om att ”du glömde vänta på din tur, du avbryter”. I varje klassrum ser vi en skylt som beskriver ”stopptecknet” och även en ”tårta” som beskriver varje elevs del av talutrymmet. Genuspedagogen säger att arbetet gett vidare effekt. Enligt henne leker eleverna numer mer i blandade grupper, pojkar och flickor, lyssnar in varandra

---

¹¹ Friends är en organisation som utbildar och informerar elever, föräldrar och personal om mobbing.

bättre på rasten och ställer krav på varandra att de ska umgås. Personalen påminner ofta varandra ”med glimten i ögat” om arbetet med genus. Arbetet med talutrymmet har lett vidare till ett projekt kallat det ”demokratiska boksamtalet”. I det samtalet fördelas tydliga roller till deltagarna under bokreflektionen. Dessa roller alterneras. Rollerna är: ordletaren, sammanfattaren, illustratören, karaktärsbeskrivaren, ordföranden. Genuspedagogen säger att det på Saltängens skola finns ett stort intresse att arbeta med genusfrågor och avsätta tid för detta. Trots det goda arbetet ser vi att elever under fritidshemstiden väljer aktiviteter utifrån traditionella könsroller d.v.s. flickorna pysslar och pojkarna är i träslöjden. Det är mer blandat i dramagruppen och utomhusleken.

Vi ser att elever och personal bemöter varandra på ett respektfullt sätt både i skolan och på fritidshemmet. Under de lektioner vi besöker kan vi se att lärarna tilltalar eleverna på ett lugnt och behagligt sätt. En lektion avslutas med att en elev som fyllt år uppvaktas. Hon får välja present från en låda och alla elever i klassen få chans att ställa personliga frågor till henne. Till sist får hon välja vilken födelsedagssång de ska sjunga. År 6 har ett eget uppehållsrum där det bl.a. finns ett pingisbord. Vi ser att deras lärare är med på rasten och spelar rundpingis med dem. Lärare berättar att elever är medvetna om vad som är Ok att säga och inte. Även om den som själv blivit felaktigt tilltalad inte reagerat så kan någon omkring reagera och berätta för läraren.

Under de flesta lektioner vi besöker är det god arbetsro och eleverna arbetar koncentrerat. Innan lektion och innan klassråd ser vi att läraren går igenom med eleverna vad som kan störa arbetsron. Tillsammans diskuterar de vad eleverna kan göra för att det ska bli arbetsro. I en klass ser vi att elever som tycker det börjar bli för pratigt sträcker upp båda händerna. När de andra med pedagogens hjälp lägger märke till detta sträcker även de upp händerna vilket leder till att det blir tystare.

Under en lektion ser vi att det tar tid innan alla kommer in och lektionen kommer igång. Några elever sitter med ryggen åt läraren och tavlan under genomgång av läxan. Två pojkar spelar ett spel på datorn och pratar ogenerat och högt om sina spel och ”levlar” (= nivå i spelet) tvärs över klassrummet. Vi ser fler exempel på att elever med egna datorer spelar spel under en genomgång. Vid ett tillfälle ser vi att när en flicka börjar spela säger läraren till henne men pojken bredvid tillåts fortsätta.

Bedömning i text

Vi bedömer att personalen på Saltängens skola överlag bemöter eleverna på ett respektfullt och fint sätt. Skolan har ett mycket aktivt arbete med värdegrunden.

Vi vill särskilt lyfta fram skolans goda arbete med genus. Det är värdefullt att så många klasser varit delaktiga i projektet och att skolledningen har prioriterat detta.

Överlag är arbetsron god på skolan. Vi anser dock att lärarna vars elever har datorer måste diskutera hur dessa ska få användas för att inte störa uppmärksamheten och arbetsron.

Bedömning enligt skala¹²

Ej tillfredsställande	Tillfredsställande	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☐	☒

Utveckling och lärande/kunskaper

Beskrivning

Hur varje barn/elev utmanas och stimuleras i sitt lärande

På Saltängens skola samarbetar pedagogerna med varandra. Utgångspunkten är att nyttja varandras kompetenser på bästa sätt. Vi ser flera exempel på detta under vårt besök. En lärare undervisar flera klasser i engelska. I ett annat fall är det en lärare som undervisar i Ma och NO i två klasser medan den andra klassläraren undervisar dessa båda klasser i SO. Två lärare på skolan ansvarar för musikundervisningen i samtliga klasser.

Skolan har två profiler: marin och rörelse. Vi ser en omfattande kursplan för den marina profilen som sträcker sig från år 1-6 och inbegriper arbetsområden som sjöfåglar, sjö- och isvett, knopar, allemansrätten, simning och navigering. Skolan har ett skolfartyg, Mimmi 2, som rymmer 12 elever och används i undervisningen. Profilens timmar är schemalagda.

Rörelseprofilen innebär att alla klasser förutom ordinarie idrott två gånger i veckan har extra rörelse övriga dagar. Två lärare ansvarar för dessa rörelsepass. Under besöket ser vi inga exempel på extra rörelse,

Under vårt besök upplever vi att metoder och arbetssätt varierar. Eleverna forskar, arbetar i arbetsböcker, arbetar laborativt i matematik och läser tyst. Vi ser även lärargenomgångar och förskoleklassens samling och lekar under idrottslektionen. Vid en genomgång ritar läraren en serie som stöd för elevernas inläring. Under lektionerna i engelska som vi besöker talar läraren konsekvent engelska med eleverna. Vi ser flera exempel på att eleverna arbetar med skapande aktiviteter. I flera klassrum finns resultatet av elevernas skapande. Till exempel under temat Svenska djur ser vi att eleverna gör landskap med hjälp av olika material. Parallellt forskar eleverna om dessa djur.

En lärare berättar att det är viktigt att ta tillvara barnens entusiasm och intresse när det gäller att planera t.ex. ett tema. Läraren har en elev i klassen som kan väldigt många fågelläten. Eftersom även övriga klassen är djurintresserad kommer de nu att arbeta med temat Svenska fåglar.

---

¹² SKALA:

4.0 MYCKET GOD KVALITET – verksamheten uppvisar goda lösningar och förhållanden som visar att den kommit långt i sin strävan att nå målen.

3.0 GOD KVALITET – verksamheten har i huvudsak god kvalitet med vissa förbättringsområden.

2.0 TILLFREDSSTÄLLANDE – verksamheten är i huvudsak tillfredsställande, men har varierande kvalitet eller vissa brister.

1.0 EJ TILLFREDSSTÄLLANDE – verksamheten är utifrån gällande styrdokument inte tillfredsställande.

Under en mattelektion vi besöker berättar en elev, som börjat skriva en berättelse i stället för att räkna, att han är färdig med matten. Han säger att alla elever jobbar med samma saker i matte och om en elev inte hinner med så får den eleven jobba ikapp. De som blir färdiga får jobba med eget arbete i annat ämne. Vi hör att några elever, som är duktiga i matematik, arbetar i matteböcker för högre årskurser. Dessa elever i år 2 ska på föräldrarnas initiativ få göra nationella provet för år 5.

I en av de yngre årskurserna ser vi elever som arbetar laborativt med bråk. Eleverna delar ett papper i olika stora delar. Dessa ”bråkdelar” benämns och sätts ihop till helheter. Under en lektion samtalar läraren med eleverna om vad ordet ”mäta” innebär. Eleverna kommer med förslag, läraren lyssnar och ställer följdfrågor som leder eleverna vidare.

Under en annan lektion så förhör läraren en matteläxa, som flera elever säger att de inte gjort. Läraren sitter vid sin dator och noterar under förhöret. Det är en redovisning av rätta och felaktiga svar och vid något tillfälle skriver läraren en uträkning på tavlan. Inga djupare förklaringar eller resonemang förekommer. Läraren påpekar att det är viktigt att eleverna suddar ut det felaktiga svaret och skriver dit det rätta.

Vi ser under vår observation inga exempel på mål för klassernas aktuella arbetsområden.

Under vår första dag på skolan genomförs en gemensam dag för hela rektorsområdet i år 3-6. Dagen kallas Pi-dagen och är en temadag i matematik. Eleverna är uppdelade i åldersblandade grupper som går till fem stationer: kluringar (Kängurumatematik¹³), dataspel, utematte, praktisk matematik och bakning. Det finns inga matematiska mål formulerade för dagen men rektor säger att målet är att svetsa samman de båda skolorna inför sammanslagningen. Vi ser att eleverna från de olika årskurserna till viss del samarbetar och genomför sina uppgifter. På vissa stationer får eleverna välja samarbetspartners och sätter sig då med dem de redan känner. Personalen utvärderar dagen genom att skriva ner en kort reflektion som sammanställs.

I de yngre åldrarna används en datasal dit grupper av elever får gå för att forska och få undervisning i datakunskap. Under vårt besök ser vi att eleverna i år fem och sex har egna datorer som de använder i undervisningen. Dessa klasser är med i projektet En-till-en¹⁴. För dessa elever är datorer ett mycket naturligt inslag i skolan. I en av klasserna ser vi att eleverna använder datorerna för att prova olika metoder att lära sig om vasatiden. Några elever håller på med en PowerPoint-presentation, andra skriver sammanfattningar av boktexter och några pojkar gör ett spel om vasatiden. Elever berättar för oss att de använder datorerna till att skriva sagor på både engelska och svenska, söka fakta på Internet och till att göra presentationer i PowerPoint. När de gör dessa presentationer lägger de in egna texter och bilder de hittar på Internet. De äldre eleverna har även lärt sig att lägga in ljud och att göra bildövergångar. Vi ser även en klass som har dataprojektor i taket i klassrummet.

I förskoleklasserna i rektorsområdet är det beslutat att Bornholmsmodellen¹⁵ ska användas. I den förskoleklass som vi besöker på Saltängens skola poängterar förskolläraren att hon följer denna modell systematiskt. Under vårt besök hör vi att eleverna vid samlingen lyssnar och lär sig att identifiera vissa ljuds placering i ord. Vi upplever att samlingen är kort och strukturerad. Vid samtal med förskolläraren berättar hon att inga arbetspass är längre än 20 minuter

---

¹³ Avsikten med Kängurumatematik är att stimulera intresset för matematik genom bra problem som är tänkta att väcka nyfikenhet och lust att lära matematik. Varje år genomförs en internationell tävling.

¹⁴ Nacka kommuns IT-satsning med en bärbar dator per elev.

¹⁵ Förberedande läsinläring genom språklekar med fokus på fonologisk medvetenhet.

och att hon utgår från ett material som heter ”Jag kan”¹⁶. Vi ser att detta material används genom att hon vid samlingen lägger stor vikt vid veckodagar och månader. Eleverna behåller koncentrationen hela tiden och efter samlingen går de iväg till fri lek. Några flickor leker med djur som ”de tar hand om”, andra leker glassaffär. Några pojkar gör ”bomber” och andra leker med bilar.

Under vårt besök får vi inte tillfälle att se så många NO lektioner. Vid ett tillfälle ser vi att eleverna arbetar med ett vattenhäfte. Eleverna samarbetar och svarar på frågor. Vi ser inte att de utför några praktiska experiment.

På fritidshemstiden kan eleverna välja bland ett flertal aktiviteter bl.a. drama. En fritidspedagog är ansvarig och vi ser att eleverna tränar samarbete genom att tillsammans öva inför en show. Fritidspersonalen vi pratar med uttrycker en stolthet över sitt fritidshem och vi ser genom den folder föräldrarna får att verksamheten är genomtänkt.

Barn/elever i behov av särskilt stöd och med annat modersmål

Alla elever är helt inkluderade förutom samverkansklassen som undervisas i ett eget klassrum. Läraren i samverkansklassen berättar att de följer den lokala kursplanen. Elevernas individuella utvecklingsplaner styr all planering och undervisning.

Specialpedagogen på Saltängens skola berättar att hon möter elever enskilt eller i klass. Eleven får själv välja om han/hon vill gå ifrån eller om läraren ska stanna i klassrummet och ge stödet där. Specialpedagogen beslutar i samarbete med skolledningen om resursfördelning utifrån de diagnostiska tester och screeningar som görs. Mest resurser ges i kärnämnen men ibland får även eleven stöd med att strukturera sin vardag. Specialpedagogen handleder tillsammans med klasslärarna de resurspersoner som finns för enskilda elever.

Under vårt besök ser vi läsgrupper i år 1. Specialpedagogen och klassläraren läser tillsammans med elever i smågrupper, vilket sker en gång i veckan. Eleverna har haft en läsläxa att träna. I samband med vårt besök i förskoleklassen ser vi att talpedagogen sitter i ett intilliggande rum och arbetar med en elev.

En lärare berättar att hon skriver i veckobrevet vad klassen ska göra speciellt för att barnen i behov av särskilt stöd ska kunna förbereda sig hemma för den kommande veckan. En elev träffar denna lärare tillsammans med sina föräldrar en timme i veckan för att förbereda nästa vecka.

En gång i veckan har idrottsläraren ”Kulgymna”. Eleverna som deltar väljs ut utifrån en motorisk screening i förskoleklassen. Även äldre elever kan delta om de behöver träna motorik eller förbereda sig för idrotten.

Dokumentation av barns/elevs lärande

Det finns en plan för screening och diagnostiska tester i år F-4. som börjar med en motorisk och en fonologisk screening i förskoleklassen. Skolan kartlägger även enligt God läsutveckling¹⁷. Specialpedagogen på Saltängens skola följer upp varje elevs resultat i screeningar och tester och bokför dessa. Även om det inte skrivs ett åtgärdsprogram så dokumenterar specialpedagogen alla stödinsatser som görs.

---

¹⁶ Material från förlaget Betapedagog.

¹⁷ Ett material utarbetat för år F-3 av läsforskaren Ingvar Lundberg.

Eleverna har portfolio som ligger i klassrummen. Eleverna sparar vissa arbeten i denna. Vi ser inte att portfolion används aktivt i någon klass. Vi ser exempel på att eleverna har de lokala kursplanemålen på ett papper som de sedan prickar av eller färglägger vartefter de uppnått målet. En elev berättar att ”alla fyller i samma sak för alla gör samma sak - läraren talar om när det är dags att fylla i”. Biträdande rektor berättar att alla lärare på skolan använder P.O.D.B¹⁸ för att dokumentera och kommunicera elevernas lärande med föräldrarna.

Miljön som stöd för lärandet

Bakom skolan finns en kulle och skogsdunge. Det finns även en kommunal lekplats intill. Under rasten och fritidshemstiden ser vi att eleverna utnyttjar alla de möjligheter som skolgården erbjuder. Större delen av skolgården är snötäckt under vårt besök men vi ser att skolgården nyligen är upprustad. Biträdande rektor berättar att det är föräldrarådet som drivit på för att få detta till stånd. Några elever berättar att alla elever fått vara med och ge förslag på hur skolgården ska utformas.

Skolans lokaler består av enplanslängor med separata ingångar till varje klassrum. Intill varje klassrum finns även några mindre rum och en hall. I varje klassrum för de yngre åldrarna finns mycket materiel och elevernas arbeten hänger på väggarna. Det finns mycket överblivet materiel framme och även ovanpå skåpen. I ett klassrum för de äldre åren är det nästan helt kalt på väggarna och i hyllorna.

Förskoleklassen har sina lokaler delvis avskilda från övriga skolan. Fritidshemmet delar lokaler med skolan. De har även ett allrum som används för skapande aktiviteter också under skoltid.

Samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning

Lärare berättar att försök har gjorts att knyta kontakter med äldre invånare i området genom båtklubben. Eleverna är med och säljer fika till båtklubbens medlemmar och deltar i rustningen av skolans båt i båthamnen.

Bedömning i text

Vi anser att pedagogerna på Saltängens skola har ett gott samarbete och använder varandras kompetenser, vilket främjar en gemensam skolkultur och pedagogiska samtal. Vi bedömer att lärarna använder varierande metoder och arbetssätt vilket vi anser gynnar elevernas lärande.

Vi upplever att eleverna på Saltängens skola tränas i samarbete på olika sätt. Vi hade önskat att vi hade fått se fler exempel på att eleverna utmanas till fördjupat lärande.

Vi bedömer att lärarna i alltför liten grad kopplar ett arbetsområde till mål på ett sätt som blir tydligt för eleverna. Målet med arbetet blir därför vagt för eleverna.

Den marina profilen har en tydlig lokal förankring och en gedigen kursplan. Däremot är rörelseprofilen inte lika tydlig.

Datoranvändningen på skolan öppnar för nya pedagogiska möjligheter. Utvecklingen är på god väg. För många elever har det blivit ett naturligt inslag i undervisningen.

---

¹⁸ Projekt- och omdömes databas, ett webbaserat verktyg för elevdokumentation.

Vi anser att det är bra att förskoleklassen använder en strukturerad modell för förberedande läsinläring, den sk Bornholmsmodellen.

Vi bedömer att verksamheten anpassas bra till elever i behov av särskilt stöd genom att insatserna fördelas utifrån diagnostiska tester och screeningar. I och med att dessa screeningar görs tidigt kan resurser sättas in förebyggande. Tillgången till talpedagog och möjligheten till tidig motorisk träning genom ”kulgympa” anser vi vara värdefullt.

Specialpedagogen har genom sin omfattande dokumentation av diagnostiska tester, screeningar och stödinsatser en god överblick över elevernas behov av stöd.

Vi anser att miljön runt om skolan ger rika möjligheter till varierande aktiviteter under både skol- och fritidshemstid. Lokalerna är ändamålsenliga och det är bra att de flesta lärarna visar elevernas arbeten på väggarna. Många av salarna upplever vi dock som röriga.

Bedömning enligt skala

Ej tillfredsställande	Tillfredsställande	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☒	☐

Ansvar och inflytande

Beskrivning

När vi frågar eleverna i en klass om hur de får vara med och bestämma vad de ska jobba med så uppger de flesta att de ofta får bestämma själva. De säger att de t.ex. får välja vilken dinosaurie de vill forska om när de jobbar med forntiden. Andra elever berättar att de endast får välja vilket ämne de vill arbeta med när de har eget arbete. Vi ser att eleverna har tid för eget arbete flera gånger i veckan. Vi ser flera exempel på att elevernas val begränsas till att välja i vilken ordning de ska göra arbetet. En elev säger ”vi får inte bestämma så mycket, alla jobbar nästan med samma sak”.

Eleverna som går på fritidshemmet får möjlighet att välja mellan ett antal aktiviteter varje dag. En del aktiviteter pågår under ett antal veckor medan andra väljs för en gång i taget. Vi besöker aktiviteterna drama, träslöjd och pyssel. De som vill kan även vara ute och leka.

Elevrådet på Saltängens skola träffas en gång per månad. Skolledningen läser igenom protokollet och gör återkoppling till elevrådet vid behov. Vi har inte möjlighet att delta i något elevrådsmöte under vår observation.

Vi observerar ett klassråd på skolan som leds av en elev (olika varje gång) och en annan elev är sekreterare. Läraren tar plats längst bak i klassrummet och har under klassrådet samma förutsättningar att få ordet som eleverna i klassen. Vi uppfattar att de har fasta punkter som t.ex. rapport från kamrattstödjare, trivsel och olika typer av val. Under punkten trivsel kommer frågan om inneraster upp. Läraren begär ordet och frågar: ”Upplever ni positiva eller negativa saker med inneraster?” Hon ställer följdfrågor och ber eleverna att reflektera kring fördelar och nackdelar. När de kommer till valen av klassvärdar m.m. används ett sinnrikt system för

att det ska bli ett slumpvis val mellan de som anmäler sig. Eleverna klarar av detta snabbt och konfliktfritt.

Det finns ett föräldraråd på skolan som just nu befinner sig i en process då det ska slås ihop med föräldrarådet på Duvnäs skola. Skolledningen bjuds in att delta i föräldrarådets möten.

Alla klasslärare skickar hem ett veckobrev till hemmen. De kan se olika ut. En lärare berättar att det inte finns några riktlinjer. Skolledningen skriver ett brev med information till föräldrarna varje vecka.

Vi ser exempel på att lärare skickar hem grovplanering inför varje termin och även träffar föräldrar till barn i behov av särskilt stöd varje vecka för planering av elevens arbete.

Bedömning i text

Vi vill särskilt lyfta fram det goda exemplet med ett mycket elevaktivt klassråd som ett föredöme. När det gäller elevernas möjlighet till inflytande och ansvar i övrigt så anser vi att den var varierande. Att eleverna upplever att de bara kan välja i vilken ordning de ska göra uppgifterna bedömer vi som en brist.

Vi anser att det är mycket bra att eleverna under fritidshemstiden har många möjligheter till att välja aktivitet.

Bedömning enligt skala

Ej tillfredsställande	Tillfredsställande	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☐	☒	☐

Bedömning och betyg

Beskrivning

De lokala kursplanemålen finns på väggarna i alla klassrum. Vi ser dock inga exempel på mål för aktuella arbetsområden i klassrummen. Vid våra elevintervjuer framkommer att elevernas kännedom om kursplanemålen är varierande. Vi ser en klass där eleverna utan svårighet visar oss vilka mål de arbetar med och vilka de uppnått. Dessa elevers föräldrar får även målen hemskickade i början av varje arbetsområde. Eleverna i andra klasser kan i många fall inte berätta för oss vilka mål som är utgångspunkten för det arbetsområde de arbetar med. En elev berättar att hennes mål är att räkna ut två böcker på ett år: ”Jag valde det för att jag vill vara snabb hela tiden, jag är inte alltid det.”

Portfolio har funnits på skolan i många år men varken elever eller lärare uppger att den används aktivt för att utvärdera elevernas lärande. Lärare berättar att skolan numera använder

P.O.D.B.¹⁹ för utvärdering av elevers lärande. Det har dock inte fungerat som webbverktyg utan lärarna har fått skriva ut varje ämne, vilket inneburit mycket papper. Skolledningen uttrycker att detta skapar frustration. Det finns förhoppningar att det ska fungera bättre när skolportalen²⁰ kommer igång till hösten.

Biträdande rektor beskriver att hon tillsammans med andra skolledare på Sickla halvön sammankallar till möten för bedömning av nationella prov år 3. Lärarna får ta med ”kniviga fall” som de bedömer tillsammans. På skolan görs största delen av bedömningen av berörd lärare och när det finns osäkerhet konsulteras specialpedagogen. Biträdande rektor uttrycker att detta arbete behöver utvecklas.

Vid intervjuerna av eleverna visar det sig att eleverna har svårt att berätta om innehållet i sin egen utvecklingsplan. De känner inte igen uttrycket Individuell utvecklingsplan och har heller inget annat namn för detta. Lärarna kan inte ge oss svar på vilken terminologi som används på skolan. Vi ser inte att elevernas individuella utvecklingsplaner finns tillgängliga för eleverna.

Specialpedagogen berättar att hon gör diagnostiska tester och screeningar i alla klasser som ligger till grund för att se vilka elever som behöver extra stöd.

Bedömning i text

Vi bedömer att elevernas kännedom om de lokala kursplanemålen är varierande och vi anser att det är en brist att målen för de aktuella arbetsområdena inte är väl synliga och tydliga för eleverna.

Vi anser att elevernas osäkerhet kring sina individuella utvecklingsplaner är en brist. Vi bedömer att skolan behöver besluta hur portfolion ska användas.

Kommunikationen med hemmen inför utvecklingssamtalet sker idag på ett sätt som skapar frustration hos lärarna. System behöver utvecklas för att förenkla kommunikation mellan skola och hem. Detta är ett utvecklingsområde som skolan är välmedveten om.

De möten som anordnats med andra skolor för att göra sambedömningar är bra men för att säkra en likvärdig, allsidig och rättssäker bedömning behöver samarbetet mellan lärare på skolan utökas och utvecklas.

De diagnostiska tester och screeningar som görs av specialpedagogen är ett stöd för att säkerställa en likvärdig bedömning.

Bedömning enligt skala

Ej tillfredsställande	Tillfredsställande	God kvalitet	Mycket god kvalitet
1,0	2,0	3,0	4,0
☐	☒	☐	☐

¹⁹ Projekt- och omdömes databas, ett webbaserat verktyg för dokumentation och kommunikation med elever och föräldrar

²⁰ Ett intranät som kan nås av elever, föräldrar och personal med olika lösenord.

Styrning och ledning

Beskrivning

Rektor som pedagogisk ledare

Skolledningen beskriver att de senaste året har präglats av den planerade sammanslagningen. Denna sammanslagning ska ske fullt ut till hösten 2010. För närvarande pågår mycket arbete med att ta fram gemensamma planer inom en rad områden. Vi ser och hör mycket om detta under vår observation och alla vi talar med har stora förhoppningar inför sammanslagningen. Vi förstår av våra samtal att många tidigare varit oroliga men att alla nu är positiva till förändringen.

Vi tar del av en alldeles nyligen framtagna verksamhetsplan som beskriver hur skolan är och kommer att organiseras. I den kan vi läsa visionen ”Saltsjö-Duvnäs skola skapar goda förutsättningar för livet”. Skolledningen berättar att visionen tagits fram efter diskussion i hela personalgruppen.

I den av skolledningen nyligen framtagna gemensamma ledningsfilosofin står:

- ”- Vi vill utveckla verksamheten genom att lyssna på barn, föräldrar, medarbetare och omvärld.
- Vi ska uppmuntra till kreativitet och eget ansvar genom att ha ett gott arbetsklimat och tydlig kommunikation”

När vi frågar om skolledningens uppdrag som pedagogiska ledare uttrycker de själva att detta är en fråga de ser olika på och som de behöver diskutera mer. Rektor uttrycker att pedagogiskt ledarskap är att sätta rätt person på rätt plats. En av de biträdande rektorerna talar om sitt brinnande intresse för denna fråga och understryker hur viktigt det är att pedagogiska diskussioner förs i personalgruppen.

Under vårt besök talar vi med en av skolledarna som samma dag besökt en förskoleklass och är fylld av entusiasm efter att ha sett ett gott pedagogiskt exempel på laborativ matematik som skolledaren nu vill sprida. Vi tar även del av en arbetslagutvärdering av Pi-dagen där skolledaren varit med och gjort en pedagogisk reflektion kring matematiska begrepp. Genom denna reflektion upplever vi att skolledaren vill få igång en pedagogisk diskussion bland lärarna.

Lärarna på Saltängens skola uppger att den biträdande rektorn skickar ut saker hon hittar som är intressanta att ta del av utifrån ett pedagogiskt perspektiv. Lärare vi talar med säger även att denna skolledare ofta kommer och frågar hur det går. De elever vi talar med vet alla vilka som är skolledare och vi ser att skolledningen är väl synlig i verksamheten och känner igen alla elever och tilltalar dem med namn.

Lärarna träffar ledningen varje onsdag och fritidspersonalen träffar ledningen en gång i månaden. Vi är med på ett arbetslagledarmöte där alla arbetslag är representerade förutom fritidshemmets. Dessa möten äger rum varje vecka.

När vi frågar skolledningen om det finns en gemensam pedagogisk grundsyn på skolan så svarar rektor att pedagogerna är mycket olika och det går inte att beskriva pedagogiken på ett enhetligt sätt. Skolledningen uttrycker och lärarna på Saltängens skola gärna samarbetar med varandra och utnyttjar varandras kompetenser.

Hur skolan följer upp och utvärderar och utvecklar sin verksamhet

Skolan har ingen sammanställd utvärderingsplan men arbetar med olika typer av utvärderingar. Skolledningen berättar att varje arbetslag utvärderar efter avslutat läsår. Andra utvärderingar som man nämner är medarbetarenkät, kundenkät, balanserade styrkort²¹, trivselenkäter, kvalitetsredovisningen. Lärare vi talar med säger att medarbetarenkäten inte följs upp. ”Man får dra egna slutsatser av hur man ska gå vidare.”

Varje temadag utvärderas i arbetslagen och enligt skolledningen dras sedan slutsatser inför framtiden.

Möjligheter till kompetensutveckling för personal

Det finns ingen samlad kompetensutvecklingsplan på skolan men lärarna vi talar med är mycket nöjda med den kompetensutveckling de får. Lärarna berättar att biträdande rektor tagit initiativ och uppmanat dem att ta del av fortbildningar som passar just dem. Till detta hör att några lärare deltar i utbildningen ”Learning study”.²² Vi hör också exempel på att lärarna tagit initiativ själva. Vi hör flera exempel på att lärare deltar i utbildningar och att skolan är generös när det gäller villkoren.

Samverkan och övergångar inom verksamheten och mellan skolformer

Varje vecka skriver skolledningen ett informationsbrev till personalen. Konferenstiden på onsdagar används till olika typer av möten. Sammanslagningen mellan de två skolorna har inneburit mycket utvecklingsarbete och planering. Varannan vecka träffas lärarna i arbetsgrupper inför sammanslagningen. Varannan vecka träffas lärarna i olika planeringsgrupper.

Förskolläraren deltar i arbetslagets möten men anser att förskollärares tid inte räcker till för att delta i lärarnas pedagogiska möten eftersom de inte alltid känns relevanta för hennes verksamhet. Vi får även veta att i och med sammanslagningen och omorganisationen kommer alla förskoleklasserna ha samma biträdande rektor men inte samma som skolans yngre åldrar.

Förskolläraren berättar att det inte förekommit några diskussioner kring hur eleverna i förskoleklassen bör förberedas inför skolstarten. Specialpedagogen berättar att hon är med i förskoleklassen och gör screening av elever. Eleverna i förskoleklassen träffar eleverna i år 1 en gång veckan för en gemensam sångstund. Idrottsläraren har idrottslektioner med förskoleklassen varje vecka.

En morgontimme varje vecka har Saltängen arbetslagsmöte. Personalen turas om att ta hand om de elever som behöver barnomsorg den tiden. Vid samtal med lärare och fritidshemspersonal upplevde vi att samarbetet mellan skola och fritidshem fungerar bra. Vi ser att fritidspedagogen i år 1 deltar i skolan genom att ansvara för skapande aktiviteter och även är med och tar hand om klassen när läraren har läsgrupp. Vi ser även att en av slöjdlärarna har hand om en av fritidshemsaktiviteterna.

Inför att eleverna ska lämna skolan efter år 6 sker överlämnandekonferenser med den skola som de flesta eleverna går till, Skuru skola. Eleverna i år 6 har även sin språkundervisning på Skuru skola. Förutom detta sker individuella överlämningar till andra skolor vid behov.

---

²¹ Varje tertiäl stämmer skolledningen av faktorerna ekonomi, pedagogisk resultat, medarbetare, kund.

²² De lärare som deltar i en Learning study arbetar systematiskt med att undersöka och utveckla sin undervisning i syfte att förbättra elevernas lärande.

Starka sidor

Genusarbetet på skolan (Normer och värden s. 24-25)

Respektfullt bemötande mellan personal och elever (Normer och värden s. 25)

Pedagogerna har ett gott samarbete och använder varandras kompetenser, vilket främjar en gemensam skolkultur och pedagogiska samtal (Utveckling och lärande s. 26)

Den marina profilen har en tydlig lokal förankring och en gedigen kursplan (Utveckling och lärande s. 26)

Anpassning av verksamheten för barn i behov av särskilt stöd och en plan för diagnostiska tester och screeningar som noga dokumenteras (Utveckling och lärande s.28)

Fritidshemmet har en genomtänkt verksamhet och erbjuder ett varierat utbud av aktiviteter (Utveckling och lärande s. 28, Ansvar och inflytande s. 30)

Positiva förväntningar på den kommande omorganisationen.(Styrning och ledning s. 33)

Skolledning med stort engagemang som tar ett stort pedagogiskt ansvar (Styrning och ledning s.33)

Förbättringsområden

Arbetsområdena behöver kopplas tydligt till målen så att eleverna vet syftet med sitt arbete.(Utveckling och lärande s. 27, Bedömning och betyg s. 31)

Elevernas möjligheter till inflytande över sitt eget lärande.(Ansvar och inflytande s.30)

Levandegöra de individuella utvecklingsplanerna för eleverna och i dem formulera tydligare mål (Bedömning och betyg s. 33)

Diskussion om pedagogiskt ledarskap och en gemensam pedagogisk grundsyn (Styrning och ledning s. 33)

Förskoleklassens samverkan med övriga skolan (Styrning och ledning s. 34)

Sammanfattande slutsats om enheten

Saltängens skola är en skola där elever och personal bemöter varandra respektfullt. På fritidshemmen erbjuds eleverna ett varierande utbud av aktiviteter. Pedagogerna har ett gott samarbete och använder varandras kompetenser väl. Skolan en profil, den marina, som har en tydlig lokal koppling och som märks för alla eleverna på skolan. Det finns en skolledning med stort engagemang och pedagogiskt intresse.

Skolan behöver framför allt arbeta med att formulera tydliga mål för varje arbetsområde för att eleverna ska veta målet med sitt arbete. Elevernas utvecklingsplaner behöver bli ett tydligare redskap för eleverna. Deras möjlighet till inflytande över hur de ska nå målen behöver öka. På skolan finns stora förväntningar på den planerade sammanslagningen som öppnar nya möjligheter till samarbete och utveckling. Hela enheten

Hela enheten

Sammanfattande slutsats om enheten som helhet

I Saltsjö-Duvnäs rektorsområde bemöter elever och personal varandra respektfullt. På fritidshemmen erbjuds eleverna ett varierande utbud av aktiviteter. I stora delar av enheten har pedagogerna ett gott samarbete och använder varandras kompetenser väl. Arbetet med barn i behov av särskilt stöd är strukturerat och välfungerande.

Skolan behöver framför allt arbeta med att formulera tydliga mål för varje arbetsområde för att eleverna ska veta målet med sitt arbete. Elevernas utvecklingsplaner behöver bli ett tydligare redskap för eleverna. Deras utrymme att arbeta utforskande varierar och deras möjlighet till inflytande över hur de ska nå målen behöver öka. På skolan finns stora förväntningar på den planerade sammanslagningen som öppnar nya möjligheter till samarbete och utveckling.

Referenser

1994 års läroplan, Lpo 94, för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet
Observationsrapport Duvnäs skola 2004
Observationsrapport Saltängens skola 2004
Våga Visa metodboken 2.0

Dokument från Saltsjö-Duvnäs rektorsområde:

Elevhälsoplan för Saltsjö-Duvnäs skola år 2010
Föräldrarådsprotokoll förskolan 080122
Kvalitetsredovisning för Duvnäs skola år 2008
Kvalitetsredovisning för Saltängens skola år 2008
Likabehandlingsplan Saltsjö-Duvnäs 2010-02-17
Lokala kursplaner
Kursplan Marin Profiler
Medarbetarundersökning Nacka kommun 2009 (Ledarskap)
Organisationskiss vårterminen 2010
Organisationsplan för Saltsjö-Duvnäs skola 2010-01-05
Uppdraget för rektor och biträdande rektorer vid Saltsjö-Duvnäs skola och förskola vårterminen 2010
Utvärdering av Pi-dagen
Veckobrev från i stort sett alla klasslärare och förskollärare
Vår ledningsfilosofi 2010-01-05
Åtgärdsprogram (tre avidentifierade från vt 2010)

Muntliga referenser:

En barnskötare, två biträdande rektorer, ca 35 elever, elevrådet år 3-6 Duvnäs, sex fritidspedagoger, två förskollärare, ca 20 lärare, rektor, två specialpedagoger.